

Fem faktorer för lyckad samordning i förebyggande arbete på lokal nivå

Kommunala samordnare har en nyckelroll för att starta, koordinera och driva ett förebyggande arbete med ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar), psykisk hälsa och suicidprevention. För att lyckas i sitt arbete behöver de tydliga strukturer, resurser och samverkan mellan aktörer. Det visar resultaten från en intervjustudie med samordnare.

Studien genomfördes av Umeå universitet på uppdrag av Folkhälsomyndigheten. I det här faktabladet sammanfattar vi de faktorer som kom fram i studien och som vi bedömer krävs för att säkerställa en effektiv och hållbar samordning i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på lokal nivå (1-2).

Sätt tydliga mål och förankra i politiken

Kommunen måste ha tydliga mål som visar riktningen för den önskade utvecklingen. Målen bör formaliseras i folkhälsoplaner, överenskommelser och andra styrdokument samt förankras i politiken. Det ger prioritet åt arbetet och mandat till samordnaren att arbeta med frågorna.

Säkerställ aktivt stöd från ledningen

Samordnaren behöver handlingsutrymme och stöd för att hantera frågor kring resurser och andra utmaningar. Stöd från ledningen kan handla om att prioritera och avgränsa i den samordnande verksamheten.

Samverka med olika aktörer

Det förebyggande arbetet med ANDTS, psykisk hälsa och suicidprevention kräver insatser från en rad olika aktörer såsom skola, vård, polis och ideell sektor. Samordnaren kan involvera relevanta aktörer över organisations- och professionsgränser genom sin kunskap om verksamheter, funktioner och roller i kommunen.

Vad är samordning?

Samordning syftar här på en organiserad funktion som integrerar aktörer och aktiviteter på ett meningsfullt sätt i ett gemensamt arbete. Det är ofta en fast och tydligt avgränsad roll som tilldelas en eller fler specifika personer (samordnare) med ansvar för att skapa struktur och samverkan.

Dela kunskap lokalt och nationellt

Kunskaper från forskning och erfarenheter från andra kommuner utvecklar och förbättrar insatserna. Det är därför viktigt att berörda verksamheter ute i kommunen delar erfarenheter med varandra, samt att lokala samordnare utbyter kunskaper med andra samordnare på nationell, regional och lokal nivå.

Avsätt tillräckliga resurser

Arbetet med samordning ställer krav på resurser för att samordnaren ska kunna planera, genomföra och följa upp aktiviteter. Utan tillräckliga resurser blir arbetet ytligt och ineffektivt.

Om studien

Studien bygger på semistrukturerade intervjuer med 21 kommunala samordnare inom ANDTS, psykisk hälsa och suicidprevention utförda hösten 2023. Deltagarna rekryterades från olika kommuner med varierande storlek och geografiskt läge.

Studien har genomförts som ett samarbetsprojekt mellan Folkhälsomyndigheten och Umeå universitet. Referenser

1. God samordning inom lokalt arbete med ANDTS, psykisk hälsa och suicidprevention. En intervjustudie. Folkhälsomyndigheten 2025.
2. Norvell Gustavsson, I., & Jonsson, F. (2025). The practice of public health coordination in Sweden: roles, responsibilities, and realities. *Health Promotion International*, 40(5), daaf163.